

KJAK

...framhald frá síðu 19

inum í føroyska sjó-
økinum, sum einaferð var
so lítið umhildið. Teir stóru
fremmandu aktørarnir
eru komnir upp undir
loftið í egnum nationalum
avmarkingum og slota tí
eftir øllum møguleikum
fyri ekspansión. Teir
tevja blóð í Føroyum, og
teir vita, at fullkomið
hugsjónarloysi gøllheldur
politiska meirilutanum,
nú ABDH-samgongan
hevur ræði á fólksins ogn –
tilfeinginum.

Kampurin stendur um
rættin, um ævinliga rættin
til tilfeingi undir Føroyum.
Skal hann framvegis verða
ogn Føroya fólks ella skal
hann umvegis ússaligar
stressmappudreingir í
strámannabúna frameftir
verða matrikuleraður í
treytaleysum skeytum
til Pacific Andes, Már´in
á Akureyri, Parlevliet og
Van der Plas, – bara fyri at
nevna nakrar av teimum,
sum vit longu bera kenslu
á?

Kampurin um
rættin er kampurin um
búskaparliga grundarlagið
undir tjóðini. Eksistensielli
bardagin um framtíðina
hjá føroyinginum. Skal
ognarrætturin, avkastið
og virðisøkingin avreiðast
til útlendingar ella ætla
vit sjálvi at stjórnað
lunnindunum, sum
viðsjónin álegði okkum,
tá vit ásettu okkum egði
spísikamar innanvert
200 fjórðingar úr ytstu
landamørkum?

Makrelurin kámar nú
fyri útsýninum til veruliga
trupulleikan í fiskivinnu-
politikkinum. Nýggi gull-
kálvurin, sum dregur vitið
úr høvðinum. Klondyke
hevur bast skynseminum.
Vanligum skili. Tað er
rætt at brúka hvøss vápn
í tilfeingiskrígnum ímóti
ES og Noreg, men í hesum
intermezzo, við eini
óvanliga stórari kvotu, er
ovurstóri kapitaltørvurin
kanska atvoldin til, at
systemið boygnar, prin-
sippini vera slept og frum-
rætturin hvørvur. Sjálv
patriotar sum Kristan
Martin og Dunga-Jákup
kunnu í ringasta føri koma
undir eitt so ovurhonds
stórt trýst, at teir fara at
ivast í, hvat ráðiligt er at
gera.

Vit standa við eitt
vegamót. To be or not
to be. Hugsjónin hjá
Erlendi í stríðnum fyri
fiskimarkinum var greið.
Fiskimarkið skuldi vera
búskaparliga grundarlagið
undir Føroyum. Undir
einum sjálvberandi

búskapi, sum aftur
kundi vera fundamentið
undir føroyska national-
statinum. Ongin ivingur
er um hetta. Á hesi slóð
krevst, at ognirnar fram-
haldandi verða tryggjaðar
á føroyskum hondum.
Merkantilistarnir í Fólka-
flokkinum eru líkaglaðir
við alt, bara mammon
trívist á fremstabeinki,
táið landsfundur er.
Klaksviks-Bigge royndi
seg sum løðarstein
hjá strámonnunum.
Royndin miseydnaðist
í fyrstu syftu, men allar
súður eru ikki syftar.
Fiskivinnulóggávan
má broytast soleiðis,
at møguligi útlendski
ognarrætturin, knýttur
at sjálvum loyvinum (nú
1/3), verður útraderaður í
lóggávuni (0%), og hartil
mega fiskiloyvini av-
lúsast fyri alt sum líkist
spekulatiónsvanda. Til-
feingisbúðin er eitt boð til
eina loysn, men eru fleiri
og betri boð, so mega tey
leggjast fram í ljósan dag
sum snarast.

Um løgmaður hevur
sæð skriftina á bróstinum
veit eg ikki. Hann situr
á mangan hátt á einum
uriasposti. Fylgir hann
Fólkaflokkinum, stendur
hann eftir í søguligu
annalunum sum maðurin,
ið avreiddi frumburðar-
rættin á fremmandar
hendur. Tá kann tað
gangast honum sum
Belsazzar, Kaldeakonungi,
eftir at Dánjal hevði
týtt honum skriftina á
vegginum. »Mene, mene,
tekel ufarsin !« »Guð hevur
talt ríkisár tíni og leitt
tey at enda. Tú ert vigin
á vágskál, men funnin ov
lættur. Ríkið títt er sundur-
skift og givið Medum og
Persum.«

Mátti Kaj Leo, polit-
iski oddviti landsins,
annaðhvørt lagt frá
sær ella vent um í fiski-
vinnuspurninginum, so
var alra ringasti skaðin
bastur. Nú ein dagin
var eg so óskettin, at eg
misti fløguna »Beatles
for sale« á gólvið, og hon
stökk sundur. Hon fæst
aftur, kann tvítakast.
Transparenturin, »Faroes
for sale«, sum skyggir út
um allan heiminn í hesum
døgum, má roytast niður
úr neonglæmuni, tí eru
tær fyrst farnar, oyggj-
arnar, tjóðin, verðsliga
grundarlagið, koma tær
ongantið aftur, – og stríðið,
knossið og tankagóðsið hjá
meira enn 40 ættarliðum
hevur tá verið til fánýtis.

Stig fyri stig burtur frá ábyrgd

BJØRT SAMUELSEN

Tingkvinna fyri Tjóðveldi

Eitt hitt fyrsta upp-
skotið, landsstýris-
maðurin hjá Sjálv-
stýrisflokkinum bar í
Løgtingið, var at avtaka
lógina um rættarskipanar-
nevnd. Eitt mál, hann sjálv-
ur fleiri ferðir hevur biðið
Løgtingið samtykkja. Enn
eitt syndarligt stig burtur
frá ábyrgd av egnum viður-
skiftum.

Í fjør samtykti Løgtingið
við hollum meiriluta lógina
um rættarskipanarnevnd.
Nevndin skuldi gera upp-
skot til føroyskar lógir um
rættargang og revsing, og
tilmæli um, hvussu vit best
skipa dómsvaldið her á landi.
Løgmaður setti sína undir-
skrift á lógina hin 26. mai 2011.

Grund undir fólkaræði
Flestu okkara fata Føroyar
sum fólkaræði. Vit smíða
okkara egnu lógir, sum vit

skipa samfelagið eftir. Tørv-
urin á føroyskari rættarskip-
an verður alsamt størri, jú
fleiri málsøki verða yvirtikin,
og lógir, viðmerkingar og
tingviðgerðir eru á føroysk-
um. Og, hóast revsilógin
er yvirtikin, so er talan um
danska revsilóg, skilt á tann
hátt, at hon ongantið er
tillagað føroyska samfelagið.

Tá uttanlandsnevndin við-
gjörði yvirtøkuna av revsi-
lógin, skrivaði hon einmælt:
”Nevndin er samd um, at tal-
an er um stóra avbjóðing at
fara undir at orða føroyska
revsilóggávu, ið er grundað
á føroysk viðurskifti, men
eisini á ta norðurlendsku
revsirættartradisjónina. Slikt
arbeiði eigur at verða fyrireikað
og skipað í eini serkønari
rættarskipanarnevnd. Vit eiga
at luttaka í norðurlendskum
samstarvi, samstundis sum vit
skipa innlendis samskifti um

revsimál, herundir gransking
og undirvísing. Neyðugt er
tó alt fyri eitt at fara undir
eina bráðfeingis endurskoðan
og neyðugar dagføringar av
galdandi revsilóg.”

Vit tosa, um tær mest
grundleggjandi lóginar í
einum fólkaræði. Hvør kann
vera ímóti, at hesar verða
skraddaraseymaðar til júst
okkara samfelag, sum vit hava
ábyrgdina av?

Sterk kort á hondini

Kári P. Højgaard hevur
sjálvur lagt uppskot um at
seta rættarskipanarnevnd
fyri Løgtingið fleiri ferðir. Í
farnu tingsetu vóru tað tó
Kári á Rógvi og undirritaða,
sum lögdu málið fram.
Fimm flokkar atkvøddu fyri,
eisini núverandi landsstýris-
maðurin.

Og tá samgonguskjalið
hjá ABDH kom í ljósmála,
stendur allar fremst undir
Innlendismálum: ”Føroysk
rættargangsskipan skal ger-
ast. Revsilógin skal lagast
til føroysk viðurskifti”. Við
samgonguskjalinum hevur
landsstýrismaðurin sostatt
eitt ógvuliga sterkt kort á
hondini, til at seta nevndina
og fáa arbeiðið í gongd.

Væntandi vilji
Men, landsstýrismaðurin
ynskir ikki at seta nevnd-

ina. Grundgeving hansara
er væntandi játtan. Tjóð-
veldi legði tí fram eitt broyt-
ingaruppskot, soleiðis at
nevndarsamanseting og
arbeiði hjá nevndini kann
gerast fyri eina ógvuliga
avmarkaða árliga upphædd.
Hetta millum annað við, at
Innlendismálaráðið sjálvt
hevur umboð í nevndini og
umsitur skrivstovuarbeiðið.
Og umboðini frá Fróðskap-
arsetrinum, granskarar í
løgfrøði, kunnu virka sum
nevndarlimir, sum part av
dagliga starvi sínum. Hetta er
ein vinn-vinn støða, tí arbeiði
kann tá eisini brúkast til at
uppbyggja vitan og royndir
frá so grundleggjandi lógar-
arbeiði, bæði í Innlendis-
málaráðnum og hægsta læri-
stovni okkara.

Eftir var so bert at finna
eina minni upphædd til sam-
sýning tveimum ”uttanhýsis”
nevndarlimum, tilnevndir av
Advokatfelagið Føroya og BLF.
Var ein vilji, so hevði tað eisini
lættliga borið til, at funnið
nøkur oyru til arbeiðið.

Tað vóru hóast alt fimm
av sjei flokkum, sum sam-
tyktu lógina. Men landsstýris-
maðurin førir, saman við
Fólkaflokkinum, stig fyri stig
politikk. Enn eitt stórt stig
aftureftir hæli fyri fólkaræðið,
sjálvbjargni og ábyrgd av
egnum viðurskiftum.

Javnaðarflokkurin: Løn sambært føroyskum sáttmálum umborð á føroyskum fiskiskipum

AKSEL V. JOHANNESSEN

formaður
Javnaðarfloksins

Javnaðarflokkurin
vil broyta lógina um
vinnuligan fiskiskap,
so kravið fyri at fáa før-
oyskt fiskiloyvi verður, at
manningin verður lønt sam-
bært føroyskum sáttmálum.

Endamálið við lógarupp-
skotinum er at tryggja, at
manningar á fiskiskipum
undir føroyskum flaggi
verða løntar samsvarandi
teimum sáttmálum, sum eru
galdandi á føroyska arbeids-

marknaðinum. Seinastu
árini hava fleiri og fleiri skip
valt at mynstrað við bíligari
útlendskari manning, sum
ikki eru løntir eftir føroyskum
sáttmálum. Sambært galdandi
lóggávu ber hetta til, so leingi
skipini halda seg uttanfyri 12
fjórðingar og ikki regluliga
kemur í føroyska havn.

Tekin eru um, at hetta
vindur uppá seg. Gongdin
hevur skeiklandi avleiðingar
fyri føroyska arbeidsmarkn-
aðin og verður einki gjørt
beinanvegin, kunnu vit vænta,
at frameftir verða færri og
færri føroysk fiskiskip við
føroyskari manning, løntir
eftir føroyskum sáttmálum.

Hetta vil Javnaðarflokk-
urin broyta við at broyta
treytirnar fyri at fáa fiski-
loyvi. Lógaruppskotið knýt-
ur saman fiskiloyvið og
føroyskar sáttmálar soleiðis,
at frameftir verður tað ein
treyt fyri at fáa fiskiloyvi,
at manningar á fiskiskipum
undir føroyskum flaggi verða
løntar samsvarandi sátt-
málum, sum eru galdandi
á føroyska arbeidsmarkn-
aðinum.

Sí lógaruppskotið her:
[http://www.logting.fo/
casenormal/view.gebs?me
nuChanged=16&type=4&co
mmitteeId=0&caseNormal.
id=2048](http://www.logting.fo/casenormal/view.gebs?menuChanged=16&type=4&committeeId=0&caseNormal.id=2048)